

VII.
Sárospatak főbb közigazgatástörténeti
eseményei 1968 után

Az alábbiakban csupán vázlatosan tekintjük át a város életében 1968 után közigazgatási fordulatokat jelentő eseményeket. Az ún. „harmadik tanácstörvény” megszüntette a „járási jogú város” kategóriát,¹⁷² így Sárospatak 1971. április 25-től „jelző nélküli” város lett. Ebben az évben más intézkedés is érintette sorsát: két kormányhatározat látott napvilágot a területfejlesztés irányelveiről, valamint az országos településhálózat-fejlesztési koncepcióról (OTK). Az elsőt a kormány többek között kinyilvánította, hogy a gazdasági egységek jövőbeni telephelyválasztásait összhangba kell hozni a területfejlesztési célokkal, s a hitelpolitikának is e célokat kell követnie, továbbá a csökkenő falusi lakosság miatt centrumközségeket kell kijelölni.¹⁷³ A második határozat ehhez kapcsolódva megállapította a konkrét területfejlesztési célokat és a települések ehhez igazított hierarchikus rendjét.¹⁷⁴ Az OTK formálisan öt (országos, felsőfokú, középfokú és alsófokú központok, egyéb községek), ténylegesen tíz (országos, kiemelt felsőfokú, felsőfokú, részleges felsőfokú, középfokú, részleges középfokú, kiemelt alsófokú, alsófokú, részleges alsófokú központok, egyéb községek) kategóriát állapított meg. A határozat a központokba sorolt valamennyi települést nevesítette, Sárospatak részleges középfokú központi besorolást – tehát felülről számítva hatodik (!) kategóriát – kapott. Ebben a csoportban a lakosságszámot 8-15 ezerre, vonzáskörzettel együtt 20-25 ezerre irányozták elő. Minthogy Sárospatak az előírt célt a lakosságszám elérésével már teljesítette, a további fejlesztések forrászerzése igen nehézé vált. Ismét a pataki lobbijére volt szükség. A jogi helyzeten nem változtatott az OTK 1981. évi módosítása sem, mert bár a „részleges középfokú” kategória elnevezését „középfokú társközpont”-ra változtatták, Sárospatak ebben a skatulyában maradt.¹⁷⁵

A járássok 1984. január 1-jei megszüntetésével Sárospatak városkörnyék-központ lett, tizenöt településsel: Bodrogolaszi, Sáradsadány, Erdőhorváti, Háromhuta, Komlóska, Györgyarló, Hercegekút, Makkoshotyka, Kenézlő, Viss, Zalkod, Olaszliszka, Vámosújfalú, Tolcsva, Vajdácská.¹⁷⁶ A járási struktúra visszaállításával, 2013. január 1-től, ismét járásszékhely, tizenhat településsel: Bodrogolaszi, Erdőhorváti, Györgyarló, Háromhuta, Hercegekút, Kenézlő, Komlóska, Makkoshotyka, Olaszliszka, Sáradsadány, Sárospatak, Tolcsva, Vajdácská, Vámosújfalú, Viss, Zalkod.¹⁷⁷

¹⁷² 1971. évi I. törvény a tanácsokról = Magyar Közlöny, 1971. 11. szám, február 19.

¹⁷³ 1006/1971. (III.16.) Mt. határozat a területfejlesztés irányelveiről

¹⁷⁴ 1007/1971. (III.16.) Mt. határozat az országos településhálózat-fejlesztési koncepcióról

¹⁷⁵ 1018/1981. (VI.19.) Mt. határozat az országos településhálózat-fejlesztési koncepció módosításáról

¹⁷⁶ 23/1983. NET határozat a megyei irányításban közreműködő városok, városi jogú nagyközségek és városkörnyéki községek kijelöléséről = Magyar Közlöny, 1983. 61. szám, december 28.

¹⁷⁷ 2012. évi XCIII. törvény a járássok kialakításáról, valamint egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról; 218/2012. (VIII.13.) Korm. rendelet a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról; 66/2015. (III. 30.) Korm. rendelet a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról.

Dokumentum-összeállításunk végén összefoglaljuk Sárospatak területi és népességi adatait, 1944-től napjainkig:

időpont	terület	népesség	városok száma az országban	városok száma a megyében
1944. május 23.	26.730 kh	13.213	91 ¹⁷⁸	5 ¹⁷⁹
1952. február 1.	28.399 kh ¹⁸⁰	13.402 ¹⁸¹	57	3
1962. július 1.	22.254 kh ¹⁸²	12.907 ¹⁸³	63	4
1966. január 1.	24.256 kh ¹⁸⁴	13.457	68	5
1973. április 15.	13.959 ha	14.061 ¹⁸⁵	83	7
1984. január 1.	13.920 ha	15.211	109	9
1995. január 1.	13.907 ha	14.989	200	15
2002. január 1.	13.907 ha	14.827	252	20
2009. január 1.	13.919 ha	13.357	306	26
2016. január 1.	13.909 ha	12.067	346	29

¹⁷⁸ A második világháború alatti területgyarapodásokkal együtt.

¹⁷⁹ Abaúj-Torna, Borsod, Gömör és Kishont, valamint Zemplén vármegyék összesített adatai.

¹⁸⁰ 1951. január 1-jei adat. A területgyarapodás oka: Bodroghalász csatlakozása 1950-ben.

¹⁸¹ 1951. január 1-jei adat.

¹⁸² A területcsökkenés oka: Györgytró kiválása 1954-ben.

¹⁸³ 1960. január 1-jei adat.

¹⁸⁴ A területgyarapodás oka: Végardó csatlakozása 1965-ben.

¹⁸⁵ 1970. január 1-jei adat.